

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

**Факультет права, публічного управління та адміністрування
Кафедра публічно-правових дисциплін**

КУРСОВА РОБОТА

з Конституційних засад публічної влади в Україні

на тему:

**«КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ НА СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ
І ВІЛЬНИЙ ВИБІР МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ,
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

Здобувача ступеня вищої освіти магістра,
Групи 1МАП, спеціальності 081 Право
Рігоц Олександри Ігорівни

Керівник: д.ю.н., професор Мельничук О.Ф.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ (_____ Опольська Н.М. _____)
Підпис Прізвище та ініціали

_____ (_____ Остапенко О.Є. _____)
Підпис Прізвище та ініціали

ВСТУП

З прийняттям Конституції України наша держава обрала напрям на утвердження та забезпечення прав і свобод людини. Доказом цього є закріплення у ст. 3 Конституції України, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Вагоме місце у переліку основоположних прав людини права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання, які перебувають у постійному динамічному русі у зв'язку з стрімким розвитком суспільного життя.

Зважаючи на такі суспільно-політичні події, що відбуваються в Україні протягом останніх років, як анексія Автономної Республіки Крим, тимчасова окупація Донецької та Луганських областей та повномасштабне російське вторгнення в Україну, можна зіткнутися з недосконалістю нормативно-правового регулювання, порушення та обмеження прав на свободу пересування та вільний вибір місця проживання. А отже, як наслідок, і з неефективністю механізму реалізації, дотримання і захисту вказаних прав.

Актуальність дослідження полягає і в тому, що через радіоактивне забруднення певних територій внаслідок Чорнобильської катастрофи, реалізація прав на свободу пересування та вільного місця проживання у вказаній зоні обмежується. Все це потребує аналізу законодавчого забезпечення зазначених прав для визначення та аналізу проблематики нормативно-правового регулювання.

Для дослідження використовувались наукові праці таких вітчизняних авторів, як: А. А. Аносенков, І. Ю. Брага, Є. О. Голікова, І. І. Голубка, О. Ф. Динько, Ю. Б. Ірха, А.М. Колодій, В. Д. Недибалюк, Р. О. Стефанчук, І. Ю. Тарапака, В. С. Шилінговтощо, а також нормативно-правові акти України.

Метою дослідження є конституційно-правовий аналіз поняття, особливостей, нормативно-правового регулювання та питання забезпечення прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні.

Для досягнення мети визначені такі **завдання**:

охарактеризувати поняття та сутність прав на свободу пересування й вільний вибір місця проживання в Україні, визначити їх місце в системі основних прав та свобод людини;

розкрити поняття, структуру та складові елементи механізму реалізації прав людини на свободу пересування й вільний вибір місця проживання в Україні;

проаналізувати правовідносини у сфері реалізації прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні;

розглянути особливості правового регулювання обмежень прав на свободу пересування та вільний вибір місця проживання;

дослідити питання гарантій реалізації прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання.

Об'єкт дослідження становлять суспільні відносини, що стосуються реалізації прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні.

Предметом дослідження є поняття, особливості, нормативно-правове регулювання та питання забезпечення прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні.

Для дослідження теми курсової роботи використовувались такі **методи**: *методи аналізу та синтезу* – для характеристики поняття та сутності прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в основних концепціях сучасного праворозуміння і в системі основних прав та свобод людини (розділ 1); *системний метод* – для дослідження механізму реалізації прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні й виявити при цьому відповідні проблеми (підрозділи 2.1.; 2.2.; 2.3); *формально-логічний* – для розгляду гарантій реалізації зазначених прав та визначення їх проблематики (розділ 3).

Структура курсової роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, що включають три підрозділи, висновків та списку використаних джерел (36 найменувань). Загальний обсяг – 39 стор., з яких основного тексту – 34 стор.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аносенков А. А. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання в системі прав людини. *Актуальні проблеми держави і права*. Одеса: Юрид. л-ра. 2007. Вип. 35. С. 143-148.
2. Возгрін С. Ю. Межі свободи та заборона обмеження прав і свобод людини : національно-правовий та міжнародно-правовий аспекти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2013. № 6-3, Т. 1. С. 51-54.
3. Войналович М. В. Конституційно-правові аспекти реалізації права на об'єднання у громадські організації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2015. 197 с.
4. Голікова Є. О. Юридичний механізм реалізації трудових прав працівників: поняття та мета. *Європейські перспективи*. № 4, Ч. 2. 2012. С. 130- 134.
5. Голубка І. І. Конституційні права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні та країнах ЄС: порівняльно-правовий аналіз: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Ужгород, 2016. 240 с.
6. Данилюк Ю. В. Конституційні правовідносини в Україні: питання теорії та практики : монографія. Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. 191 с.
7. Динько О. Ф. Зміст і гарантії забезпечення реалізації свободи пересування людини та громадянина в Україні : автореф. дис ... канд. юрид. наук :12.00.02. Київ, 2003. 18 с.
8. Єрмоленко В. Об'єкт у структурі правовідносин. *Юридична Україна*. 2004. № 1. С. 11-15.
9. Зайчук О. В., Журавський В. С., Копиленко О. Л. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 688 с.

10. Ірха Ю. Обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина в інтересах національної безпеки України в сучасних умовах. *Вісник Конституційного Суду України*. № 5. 2015. С. 78-87.
11. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права людини і громадянина в Україні. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 325 с.
12. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Кохановська О. Поняття та види особистих немайнових прав у цивільному праві України. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2010. № 84. С. 7-10.
14. Крым без правил. Тематический обзор ситуации с правами человека в условиях оккупации. Вып. 1. Свобода передвижения и свобода выбора места жительства / подобщей ред.: С. Заец, Р. Мартыновский, Д. Свиридова. Киев, 2015. 17 с.
15. Лисенков С. Л., Таранов А. П. Гарантії прав та свобод людини і громадянина. *Юридична енциклопедія* : у 6 т. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 1 : А–Г. 672 с.
16. Миколаєнко Ю. І. Теоретико-правові засади реалізації прав людини на свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ. 2019. 250 с.
17. Недибалуєк В. Д. Особливості механізму реалізації права людини на повагу до її гідності. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 3. С. 131- 135.
18. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572- VI. *Голос України*. 18 квітня. 2012. № 70.
19. Про державний кордон України : Закон України від 4.11.1991 р. № 1777-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>.
20. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>.
21. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 6.04.2000 р. № 1645-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text>.

22. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. Голос України. 01 березня. 2014. № 39.
23. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
24. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.
25. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27.02.1991 р. № 791а-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791%D0%B0-12#Text>.
26. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 № 1382-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>.
27. Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання: Закон України від 19.10.2000 р. № 2064-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2064-14#Text>.
28. Рабінович П., Панкевич І. Здійснення прав людини. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. Київ : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. Т. II. Права людини у контексті поліцейської діяльності. С. 340.
29. Резніков О. Принцип верховенства права і проблеми його забезпечення в Україні. *Юридичний вісник України*. 2011. № 26. 25 черв. С. 12-13.
30. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. 2-ге видання. Київ : Алерта; ЦУЛ, 2011. 520 с.
31. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : монографія. Київ : КНТ, 2008. 626 с.
32. Тарапака І. Ю. Адміністративно-правове регулювання свободи пересування та вільного вибору місця проживання в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2016. 238 с.

- 33.Фрицький О. Ф. Конституційне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 512 с.
- 34.Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
- 35.Шилінгов В. С. Верховенство права - основоположний принцип правової системи демократичного суспільства. Часопис Київського університету права. 2009. № 2. С. 26-29.
- 36.Юридична енциклопедія: у 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2003. Т. 5: П-С. 736 с.